

ABD’NİN SAVAŞ SENARYOLARI; NÜKLEER ÇÖZÜMLER VE FÜZE KALKANI

Yrd.Doç.Dr.Sait YILMAZ

21’inci Yüzyılda savaş sanatını değiştiren önemli gelişmeler oldu. Savaş alanında sayıca büyük ve iyi donatılmış bir düşmana karşı küçük ve mobil kuvvetler ile galip gelmek için uzak mesafeden etkili, daha öldürücü silahlar ve yüksek isabetli mühimmat kullanan platformları istihbarat, bilgi sistemleri ve hava desteği ile entegre eden yeni bir savaş konsepti ortaya çıkarıldı¹. Bu konsept müşterek hareket doktrini içinde şimdi konvansiyonel olmayan tehditlere ve terör ile mücadeleye adapte edilmeye çalışılmaktadır. Ağustos 2008’de Rusya’nın Gürcistan’a saldırısı ise çoktan beri unutulmuş olan ulus-devlet kaynaklı tehditlerin tekrar hatırlanmasına neden oldu. Bu aynı zamanda büyük güçleri de içine alan devlet aktörlü savaş senaryolarının gözden geçirilmesini gerektiren süreçtir. Bu makalede ABD savunma planlamacılarının ABD Silahlı Kuvvetleri küresel güç projeksiyonu ve yeteneklerinin geliştirilmesi amacına yönelik savaş senaryolarını gözden geçireceğiz.

2005 yılında ABD Kongresi Silahlı Kuvvetler Komitesi tarafından önerilen askeri kuvvet planlamalarına ilişkin senaryolar içerisinde Çin, Kuzey Kore, İran, Pakistan ve Hindistan isimleri öne çıktı. Halihazırdaki kuvvet ölçeği 1-4-1-1-1 şeklindedir. Bu durumda 1: Anavatan savunması, 4: Dört ayrı coğrafya da (Avrupa, İran Körfezi, Kuzeydoğu Asya ve Asya suları) kuvvetli güç kullanımı, 1: Büyük ölçekli istikrar hareketini (şu an ki Irak gelecekte ise Asya, Ortadoğu ve Afrika’da öngörölmekte), 1: Yüksek yoğunluklu hava-kara savaşı (Kore) ve 1: Büyük deniz-hava angajmanı (Tayvan Boğazı veya İran Körfezi) olarak öngörölmektedir². Yeni askeri senaryolar içerisine; Endonezya, Filistin ve Kongo’da istikrar hareketi, Suudi Arabistan’da bir darbe, Körfez ölkelerine karşı İran’ın müdahalesi ile ilgili senaryoların dâhil edilmesi ilgi çekicidir. ABD savunma planlamacıları belirsiz bir gelecek için strateji geliştirirken bir değil birden çok senaryo üretmek zorunda kaldı.

İran Senaryosu; ‘Sokak Savaşçısı Devlet’ (Scenario: The “Streetfighter” State)

Bu senaryoya göre İran, muhtemelen Irak’ın düştüğü yanlışa düşmeyerek, ABD ile doğrudan çatışmaya girmeyecek ve Vietnam’ın ABD’yi dize getirdiği stratejiyi izleyecektir³. ABD liderliğinde bir koalisyon saldırısına karşı İran kanlı ve uzun bir savaşa hazırlanmaktadır. İran, Amerikalıların kendi ulusal çıkarları tehlikede olmadığında uzun süre savaşa angaje olamayacaklarını hesaplamaktadır. İran komuta kademesi derin yeraltı sığınaklarına girecek ve haberleşme fiber optik kablolar veya abone olunan uydu servisi, keşif hizmeti ise Rus uydularınca sağlanacaktır. ABD savaşa İran’ın derinliğindeki kilit hedefleri bombalayarak başlayacaktır. İran askeri gücü, reaktörleri ve fabrikaları genellikle nüfusun yoğun olduğu yerlere konuşlanmıştır. İran bu hedefleri çok iyi koruyacak veya esirlerle kalkan oluşturacaktır. ABD hava taarruzları başarılı olup İran’ın özellikle uzun menzilli karşı koyma kabiliyetleri yok edildiğinde sıra kara hareketi için giriş bölgeleri oluşturmaya gelecektir. İran bu dönemde Irak gibi koalisyon kuvvetlerine saldırmayacak ya da savunma pozisyonu almayacaktır. Bunun yerine konvansiyonel olmayan, kirli bir savaş (su

¹ Defense News: “The Art of War. Precise Thinking”, (June 17-23, 2002), 28.

² Michael O’Hanlon: “Future Military Scenarios Involving American Forces”, Brookings Institution, Testimony of House Armed Services Committee, (Washington D.C., Oct 26, 2005), 3.

³ Andrew Krepinevich: “Restructuring Defense For A New Era - The Value Of Scenario-Based Planning”, Backgrounder, Center for Strategic and Budgetary Assessments, Published 04/08/1996.

kaynaklarının yok edilmesi, fabrikaların imhası, zehirli kimyasalların kullanılması, petrol kuyularının patlatılması vb.) başlatılacaktır.

İran kuvvetleri küçük, bağımsız gruplar halinde hareket edecek ve ABD derin hava taarruzlarını boşa çıkarmak için dağınık ve hareketli bulunacaklardır. İran'ın amacı ABD zayıflığını artırmak ve koalisyonun dağılmasını sağlayacak kadar kan akıtmak olacaktır. İran kuvvetlerini korumak ve sürpriz konvansiyonel olmayan saldırılar için tarafsız komşu ülkelerin topraklarından da istifade etmeye çalışacaktır. Koalisyon kuvvetleri ülkeyi işgal ettikçe kendini daha fazla kirli savaş içinde bulacaktır. İran'ın ümidi ABD ve koalisyonun savaşın sonunda bir zafer olmayacağına inanması ve çatışmaların kolayca ve kısa sürede bitmeyeceğini görmeleridir. İran, nükleer silah geliştirse bile bunun ABD'ye tehdit olma özelliği henüz çok az olacaktır. İran'ın nükleer silah geliştirmesi 5-10 yılını alacaktır⁴. Ancak ABD'nin nükleer silah kullanması için koşullar Kuzey Kore'ye göre çok elverişlidir. Nükleer korunması sınırlıdır ve nükleer bomba yarıçapının kontrolü için yeterli genişlikte bir ülkedir. Kısaca İran toprakları, taktik ve stratejik çeşitli çapta nükleer silah kullanımı için iyi bir seçenek olarak gözükmektedir.

Çin Senaryosu; Büyük Güç Karşılaşması (Tayvan'a Ambargo)

Çin, konvansiyonel gücünü özellikle Pasifik bölgesinde konuşlanacak şekilde modernize ederken, ABD ile rekabet edebilmek için bir güç projeksiyonu ağı kurmaktadır⁵. Yeni doktrin 'saldırgan ön savunma' anlayışı içinde Çin sahilleri ve sınırlarına en uzak mesafeden itibaren düşmana angaje olmayı öngörmektedir. Uzay ve uydu sistemleri, açık deniz donanması (çok sayıda dizel denizaltı), havadan yakıt ikmali, büyük miktarda Cruise füzeleri, gelişmiş anti-gemi mayınlarına yapılan yatırımlar; Çin'in kıyılarından itibaren 400 mil ve üzerinde güç projeksiyonu geliştirme gayretinin parçalarıdır. Çin'in hayali Tayvan ile birleşerek Hong Kong'a benzer bir ekonomik patlama daha yaşamaktır. Çin'in askeri planları Spratly adalarını savunmak ve Tayvan'ı nötrale etmek üzerinedir. Bölge ile ilgili bir gerginliğin başlaması ile birlikte muhtemel askeri senaryonun şu şekilde gelişeceği beklenmektedir. Çin, Tayvan ve Spratly adalarından itibaren 1.000 km.lik bir bölgede deniz ve hava kontrol bölgesi deklare edecektir. Bu bölgeye giren herhangi bir gemi veya uçak (Çin denizaltıları, mayınlar, Balistik ve Cruise füzeleri ile) imha edilecektir.

Çin askeri açıdan uzun süreli bir ablukayı sürdürecektir birkaç sisteme güvenmektedir. Bunlardan biri Ruslardan alınan GLONASS sistemi olup GPS gibi hedef tespiti ve yönlendirme yapabilmektedir. Çin; ses, data ve video iletişimi sağlayan dört küresel haberleşme şirketine (İridium, Inmarsat, Globalstar ve Teledesic) abonedir. Çin, Güney Kore ve Japonya'yı kendi topraklarını ABD'ye kullandırmamak konusunda çeşitli zorlayıcı yollara başvurabilir. Daha çok deniz ve hava savaşı şeklinde geçmesi beklenen savaşta Çin Hava Kuvvetleri henüz ABD ile rekabet edebilecek düzeyde değildir. Bu yüzden iki ülke arasında füze savaşları öne çıkacaktır. Çin'in avantajı Tayvan'daki üslerin Çin'in isabetli güdümlü füze kuvvetlerinin menzili dahilinde olmasıdır. ABD, Güney Kore ve Japonya'daki üsleri kullanamayacağını bunun yerine Tayland, Singapur ve Filipinlerdeki üslerden yararlanmayı hesaplamaktadır. Avustralya ve Yeni Zelanda da askeri nitelikte olmayan üs desteği sağlayabilir.

Kuzey Kore; Serseri Devlet 'Nükleer Kabus'

ABD'ye göre Kuzey Kore'nin Güney'i işgali ABD tarafından güçlü bir karşılık verilmedikçe son bulmayacaktır ve bu durum nükleer silah kullanımını zorunlu kılmaktadır.

⁴ Dafna Linzer: "Iran Is Judged 10 Years From Nuclear Bomb", Washington Post, (August 2, 2005).

⁵ Edward Cody: "Shifts in the Pacific Force U.S. Military to Adapt Thinking", The Washington Post, (September 17, 2005).

Kuzey Kore'nin nükleer silah isteğinin temel nedeni Güney'i işgal etmesine karşılık olarak ABD'nin nükleer silah kullanmasına karşı koymaktır. Kuzey Kore halen dünya genelindeki kara borsada nükleer madde, bilgi ve potansiyel atma araçları peşindedir. Yapılan diplomatik görüşmelerde ise Kuzey Kore, -İran gibi, kendi nükleer enerji reaktörünü kurma hakkını savunmaktadır. Çin'in de katkısı ile bazı kesin olmayan sonuçlara varılsa da yapılan görüşmeler Kuzey Kore'ye sadece önemli ekonomik rüşvetler sağlamıştır⁶. Kuzey Kore'ye karşı koymak için askeri seçenekler çok sınırlıdır ve bu ülkeye karşı istihbarat çok zayıftır. Üstelik Kuzey Kore, uzun yıllardır ABD'nin nükleer saldırısına hazırlanmakta ve yer altında köstebek bir toplum yaratacak kadar yer altı sığınağı geliştirmiş, askeri hedefler sıkı şekilde koruma altına alınmıştır.

Tek seçenek nükleer silah kullanımı olmakla birlikte Kuzey Kore'deki bir nükleer patlama hava koşullarına bağlı olarak komşu ülkeleri de (özellikle Güney Kore ve Japonya) etkileyebilecektir. 5 Kilotonluk küçük bir nükleer bombanın bile Japon Denizi'ne ulaşacağı hesaplanmaktadır. Öte yandan uzun menzilli balistik füze kullanımı ise her ikisi de nükleer silah kullanımına karşı olan Japonya veya Rusya'nın iznine tabidir. Bugün Rusya'nın büyük bir güç olarak algılanmasının temelinde kullanılabilirliği pratikte çok az olmakla birlikte hala elinde tuttuğu nükleer kabiliyetleridir. Bu yüzden Rus nükleer tehdidine karşı geliştirilecek bir füze-savunma sistemi onun bu kartını da elinden alacağından itiraz etmektedir. ABD ve Rusya, her ne kadar en düşük rakamlarda nükleer silah sahip olma konusunda anlaşmış olsa bile ellerindeki silahların birbirini tamamen yok etmeye yeteceği hatırdan çıkarılmamalıdır.

Yukarıdaki senaryolardan anlaşılacağı gibi özellikle devlet aktörlü çatışmalar dahilinde nükleer çatışma ihtimali ve kitle imha silahı niteliğindeki füzelerin kullanılması kaçınılmaz görünmektedir. ABD'de bu yönde hem doktrin hem de kabiliyetleri geliştirme yönünde değişimlere gitmektedir. Nitekim ABD, son 50 yılda müzakere edilmiş nükleer silah anlaşmalarının çoğundan çekilmiştir. Örneğin nükleer silahların test edilmesini ve yenilerinin geliştirilmesini sınırlayan Anti-Balistik Füze Anlaşması'ndan çekildi⁷. ABD yeni 'Üçlü Doktrini' ile (nükleer ve nükleer olmayan vurucu kabiliyetler; aktif ve pasif savunma; karşı koyucu alt yapı) nükleer silahlarını elimine etmemekte, ancak caydırıcılık sağlamada nükleer silahlara bağımlılığını azaltmayı amaçlamaktadır⁸. ABD ülke topraklarını ve ülke dışındaki kuvvetlerini korumak amacıyla 2000'li yılların başından beri bir "füze kalkanı" oluşturmaktadır. 2004-2005'ten itibaren fiilen hayata geçirilen bu sistem Kuzey Kore, İran ve Çin gibi ülkelere gelecek füzeleri tespit ve takip eden bir dizi gözetleme uydusu ve füzesar radarlarından oluşmaktadır.

---

⁶ Jim Yardley: "U.S. and North Korea Blame Each Other for Stalemate in Talks," The New York Times, (August 9, 2005)

⁷ Jimmy Carter: "ABD'nin Nükleer Çifte Standardı Barışın Altını Oyuyor", The DailyStar, (20 Eylül 2007).

⁸ US Senate Armed Services Committee: "Hearing on the Nuclear Posture Review", (February, 14th 2006), 7.